

COMPENDIUM HISTORICUM III.

DE CONCILIIIS GENERALIBUS.

I^{um} est concilium Nicanum I, anno 325 coram imperatore Constantino celebratum, cui papa S. Sylvester præsuit per suos legatos Osius, Cordubensem episcopum, et duos presbyteros: 318 aderant episcopi ex variis orbis partibus congregati, quorum plurimi gloriosi erant confessores et multa pertulerant tormenta sub Diocletiano et Licinio. In hoc concilio damnata est hæresis Arii, et contra Quartodecimanos statutum est Pascha deinceps ubique celebrandum fore dominica quæ lunam quartam-decimam martii proxime sequitur. Nonnulli alii errores proscripti sunt, et quidam conditi sunt canones disciplinæ.

Anno 347, habita est synodus Sardicensis, sub imperatoribus Constante et Constantio; illi adhuc præsuit Osius, nomine papæ Julii I, cum duobus presbyteris: 341 adfuerunt episcopi, qui plurimos condiderunt disciplinæ canones. Hæc synodus velut concilii Nicæni appendix reputatur, et ideo ejus canones indiscriminatim vocantur Sardicensis et Nicæni.

II^{um} est concilium Constantinopolitanum I, quod sub Damaso papa fuit convocatum, anno 381, imperante Theodosio seniore: 450 episcopi, omnes Orientales, concilium illud componebant: sed Papa illud approbavit, sicque, juxta omnes, factum est œcumenicum. In eo definita est divinitas Spiritus sancti contra Macedonium, episcopum Constantinopolitanum, et conditum est Symbolum quod nunc intra Missam cantatur, cui postea adjecta est vox *Filioque*.

III^{um} est concilium Ephesinum, sub papa Cælestino et Theodosio juniore celebratum, anno 431: 200 in illo aderant episcopi, quibus præerat, nomine summi Pontificis, S. Cyrillus Alexandrinus. In eo damnatus est Nestorius, qui docebat duas in Christo esse personas, B. Mariam virginem non esse Deiparam, nec proinde dici posse Dei matrem, sed Christi tanquam hominis.

IV^{um} est concilium Chalcedonense, anno 451 celebratum sub Marciano imperatore et S. Leone Magno qui illi per legatos præsuit: 306 aderant episcopi, juxta *Fleury*, et multo plures secundum alios, ut videre est apud *Tillemont*. In eo 1^o damnatus est error Eutycheus celebris monasterii Constantinop. abbatis, qui contra Nestorium fortiter pugnans docuerat uneam in Christo esse naturam; 2^o irrita et impia declarata est definitio opposita *latrociniū Ephesini*; 3^o Dioscorus patriarcha Alexandrinus, qui dicto *latrociniū* præfuerat, e sede fuit dejectus; 4^o Theodoretus et Ibas, in eodem concilia-

bulo injuste depositi, sedibus suis fuerunt restituti; 5^o 28 conditi sunt canones ad disciplinam spectantes, quorum unus secundum gradum honoris patriarchæ Constantinop. tribuebat. Hunc canonem S. Leo approbare noluit.

V^{um} concilium generale fuit Constantinop. II, anno 553 convocatum, sub papa Vigilio et imperatore Justiniano, ad definiendam famosissimam quæstionem de *tribus Capitulis*. In illo 165 erant episcopi Orientales. Papa Vigilius illi adesse noluit, quamvis tunc esset Constantinopoli. Attamen illud concilium ab Occidentalibus fuit admissum, et ab omnibus ut œcumenicum agnoscitur.

VI^{um} est Constantinop. III, sub Constantino Pogonato habitum, anno 660. Illi per legatos præsuit Agatho, summus Pontifex: 289 aderant episcopi. Causa convocationis fuit hæresis Monothelitarum quæ tunc proscripta est. Nulli canones disciplinæ in illo concilio fuerunt conditi.

Propterea aliud celebratum est concilium Constantinopoli, anno 692, cui 213 adfuerunt episcopi, et in quo 102 canones de disciplina constituti sunt: unde concilium istud vocatur *Quinisextum*, quia est velut supplementum ad quintam et sextam synodum generalem: dicitur etiam concilium in *Trullo*, quia celebratum est in magna palatii aula quæ appellabatur *Trullum*. Canones hujus concilii nunquam fuerunt approbati in Ecclesia Occidentali.

VII^{um} concilium generale est Nicanum II. Celebratum est anno 787, imperantibus in Oriente Irene et filio ejus Constantino. Adrianus I, summus Pontifex, illi per legatos suos præsuit: 350 aderant episcopi Orientales. In eo assertus est cultus sacrarum imaginum, et proscriptus error Iconoclastarum.

VIII^{um} est Constantinop. IV, quod anno 869, tempore Basilio imperatoris, fuit convocatum, sub Adriano II, qui per legatos ei præsuit, ad deponendum Photium et restituendum patriarcham Ignatium a sede sua injuste projectum; 102 ibi sedebant episcopi. Deposuerunt Photium, anathema ei dixerunt, et plures canones de disciplina condiderunt.

Concilium istud a Græcis nunc existentibus non admittitur, contendunt illud fuisse abrogatum in conciliabulo anno 883 celebrato per ipsum Photium, qui de novo post mortem Ignatii sedem invasit.

Hæc sunt octo concilia œcumenica quæ ante schisma Græcorum celebrata sunt, et omnia in Oriente; cætera in Occidente habita sunt.

IX^{um} concilium generale fuit Lateranense I, sic dictum, sicut tria sequentia, quia in basilica Lateranensi fuit celebratum, anno 1123: 300 adfuerunt episcopi, Calixtus II ipse præses fuit. Præcipue congregatum fuit ad confirmandam abrogationem *investiturarum*, contra quas tamen vehementer insurrexerunt Gregorius VII et ejus successores Victor III, Urbanus II, Felix II, Paschalis II, Gelasius II et Calixtus II. De investituris longe et seite scripsit P. Alexander, Hist. Eccl. XII sæculo, dissert. 4.

Actum est etiam in illo concilio de Palæstina et Hispania a tyrann-

nide infidelium liberandis, nec non de restauranda disciplina ecclesiastica fere ubique variis schismaticorum factionibus collapsa.

Xum concilium generale est Lateranense II, anno 1139, sub imperatore Lothario et Innocentio II praside celebratum. Mille circiter aderant episcopi. Causæ illius convocationis fuerunt, 1º exstinctio schismatis antipapæ Leonis seu Anacleti II; 2º exstirpatio hæresis discipulorum Petri *de Bruiis*, qui Petrobrusiani vocabantur, et Arnaldistarum, id est discipulorum *Arnaud de Bresse*; 3º restauratio disciplinæ circa quam 28 conditi sunt canones.

XIum fuit concilium Lateranense III, habitum anno 1179, sub imperatore Frederico I et papa Alexandro III qui illi præfuit: 300 aderant episcopi. In eo damnati sunt errores Catharorum, Albigenium et Valdensium, atque multi editi sunt disciplinæ canones.

XIIum est concilium Lateranense IV, anno 1215 convocatum ab Innocentio III qui illi præfuit, Henrico II imperante. Adfuerunt 412 episcopi, omnes Patriarchæ Orientales Latini per se vel per legatos suos, innumeri abbates, 800 procuratores prælatorum absentium, omnium principum christianorum legati; nunquam talis visus fuerat cœtus; ideo concilium istud vocatur Magnum concilium Lateranense. Actum est in illo 1º de recuperanda Terra Sancta a Sarracenis iterum possessa ab anno 1187; 2º de reprimeendis nefandis Albigenium excessibus; 3º de restauranda disciplina: ad hoc obtinendum 62 conditi sunt canones, inter quos ille: *Omnis utriusque sexus*, etc., de confessione annua proprio sacerdoti facienda, et de communione Paschali.

XIIIum concilium generale est Lugdunense I, anno 1245 habitum, cui præfuit Innocentius IV. Aderant *Baudoin*, imperator Constantinopolitanus, 140 episcopi et pauci principum christianorum legati.

In prima actione hujus concilii Innocentius IV aperuit causam illius convocationis, scilicet 1º Status ecclesiastici afflictionem et devastationem ex parte imperatoris Frederici; 2º schisma Græcorum exstinguendum; 3º cladem a Sarracenis Hierosolymis illatam; 4º irruptionem Tartarorum in terras Christianorum; 5º Frederici crimina. In secunda actione auditus est Thadæus *de Sesse*, minister imperatoris et ejus defensor in concilio. In tertia actione sententiam depositionis pronuntiavit Innocentius IV contra Fredericum. Renovatum est etiam decretum de sacra expeditione contra Sarracenos, et 17 conditi sunt disciplinæ canones.

Quidam de œcumenicitate illius concilii dubitant. Vide *Tournely*, t. II. Attamen communiter ut generale habetur.

XIVum est concilium Lugdunense II. Celebratum fuit anno 1274, sub Gregorio X qui illi præfuit. Aderant 15 cardinales, 2 patriarchæ, nempe Constantinop. et Antiochenus, plus quam 500 episcopi, per multi abbates, multorum regum et principum legati: plurimi vocati sunt etiam theologi, inter quos S. Thomas Aquinas, qui dum ad concilium pergeret mortuus est, et S. Bonaventura qui, durante concilio, pariter mortuus est.

Præcipue actum est in illo, 1º de schismate Græcorum, qui cum Latinis reconciliati sunt in quarta sessione; 2º de auxilio Christianis terendo adversus Infideles; 3º de disciplina reformanda, pro qua 30 conditi sunt canones; 4º de modo quo, Papa defuncto, celerissime novi Pontificis fieret electio: quatuor quippe annis vacaverat sacra Sedes, inter Clementem IV et Gregorium X. Infinita inde nata erant mala. Tunc statutum est quod, post exsequias defuncti Pontificis, cardinales concluderentur in *conclavi* et inde non exirent quin prius Papam elegerint.

XVum concilium generale est Viennense anno 1311, sub Clemente V celebratum. Aderant 300 episcopi cum cardinalibus, duobus patriarchis, Alexandrino scilicet et Antiocheno, et innumeris abbatibus. Adfuerunt etiam rex Galliarum, Philippus *le Bel* cum tribus suis filiis, Eduardus II rex Angliæ, et multi aliorum principum oratores.

In illo concilio, 1º exstinctus est ordo militaris Templariorum; 2º damnati sunt errores Fratricellorum, Beguardorum et Beguinarum; 3º decreta sunt nova expeditio pro Terra sancta recuperanda; 4º variæ editæ sunt constitutiones de disciplina quæ *Clementinæ* vocantur.

XVIum est concilium Constantiense, anno 1414 celebratum, ad magnum et luctuosum Occidentis schisma exstinguendum. Galli olim contendebant totum illud concilium esse œcumenicum. Alii vero generatim theologi illud ut tale non habent nisi pro ultimis sessionibus quas Martinus V legitime electus approbavit. Vide Bellarminum, lib. 1 de Conc., c. 7.

In illo concilio, 1º damnati sunt errores Wiclefistarum et Hussitarum; 2º approbata est communio sub unica specie, pro non celebrantibus; 3º varios disciplinæ articulos, sacro approbante concilio, promulgavit Martinus V.

XVIIum concilium Basileense a Martino V convocatum, anno 1431 sub Eugenio IV habitum, spatio undecim annorum duravit, et quadraginta quinque sessionibus fuit absolutum; sed quædam divisionis species semper exstitit inter patres hujus concilii et Eugenium IV, qui per legatum suum tamen illi præfuit usque ad vigesimam nonam sessionem. Saltem ab illa sessione, juxta omnes, non est œcumenicum; at Galli illud habebant ut vere œcumenicum usque ad sessionem istam, aut saltem usque ad decimam sextam, anno 1434 habitam, quo tempore Eugenius voluit illud Bononiam transferre. Sed « hujus concilii nihil est ratum et probatum, nisi quædam dispositiones circa beneficia, quæ a concilio factæ fuerant, quas (pacis et unitatis gratia) Nicolaus V approbavit. Concilium vero ipsum » reprobatum in concilio Lateranensi ultimo, sessione undecima. » Sunt verba Bellarmini de Conc. l. 1, cap. 7.

In primis sessionibus illis varia constituta sunt disciplinæ decreta, quæ magna ex parte a summo Pontifice non fuerunt approbata.

XVIIIum est concilium Florentinum, ad ecclesiam Græcam cum Latina reconciliandam præcipue convocatum. Celebrari cœpit Ferrariæ, anno 1438, ibique sexdecim habitæ sunt sessiones. Anno se-

quenti Eugenius IV illud, ob pestem grassantem, transtulit Florentiam ubi, post novem alias sessiones, illud feliciter absolvit.

140 aderant episcopi, cum patriarcha Constantinop. et aliorum patriarcharum legatis: aderat etiam imperator Græcorum, Joannes Palæologus. Post longam discussionem facta est unio utriusque ecclesiæ Græcæ et Romanæ; sed cito hæc unio a Græcis in patriam reversis fuit disrupta.

Anno 1512, sub Leone X, celebratum est concilium Lateranense V quod ab omnibus habetur ut œcumenicum, exceptis olim Gallis: 114 aderant episcopi. Causa illud convocandi fuit, 1^o extinctio schismatis inter Julium II et Ludovicum XII, Galliarum regem, imminentis; 2^o morum reformatio, pax inter principes christianos restauranda, et sacra expeditio in Terram Sanctam promovenda.

XIX^{um} est celeberrimum concilium Tridentinum, a Paulo III convocatum, 1^o ad vindicandam fidem catholicam adversus Lutherum, Zuingli aliorumque reformationum errores; 2^o ad firmandam pacem et concordiam inter principes christianos; 3^o ad restituendam Ecclesiæ disciplinam, per hæresim et bella plurimum labefactam.

Inceptum anno 1545, variis de causis suspensum et interruptum, tandem absolutum est anno 1563, sub Pio IV.

Nullum unquam existit concilium in quo tot et tantæ quæstiones tamque scite fuerint examinata et enucleata: in quo tot lata fuerint fidei decreta, totque disciplinæ et reformationis capita fuerint statuta. Unde merito habetur velut quoddam totius doctrinæ Christi compendium et disciplinæ ecclesiasticæ codex. Omnes sacerdotes et clerici viri illud præ manibus jugiter habere debent.

INDEX.

	Pagin.
MONITUM EDITORUM.....	V
MONITUM AUCTORIS.....	VI
THEOLOGIE PROLEGOMENA.....	4

TRACTATUS DE VERA RELIGIONE.

PARS PRIMA.

De Religione revelata in genere.....	42
CAPUT. I. De revelationis possibilitate.....	43
PROPOSITIO I. Deus homines alloqui potest.....	44
PROP. I. Deus, ex hypothesi quod aliquid revelare velit, singulis hominibus immediate loqui non tenetur, sed potest illud manifestare quibusdam electis quorum ope alios doceat.....	45
PROP. III. Deus potest revelare veritates captum mentis nostræ superantes.....	46
PROP. IV. Deus nova præcepta legi naturali addere potest.....	22
CAP. II. Qua methodo inquirenda sit revelationis existentia.....	ib.
PROP. In inquisitione revelationis sola via auctoritatis admittenda est.....	23
CAP. III. De characteribus quibus existentia revelationis certo constare potest.....	27
ARTICULUS I. De Miraculis.....	29
§ I. Quid sit miraculum.....	ib.
§ II. An miraculum sit possibile.....	32
PROP. Miraculum, prout illud definivimus, est possibile.....	ib.
§ III. An miraculum certo cognosci possit.....	33
PROP. Miraculum certo cognosci potest.....	ib.
§ IV. An miracula habeant vim probandi veram esse doctrinam in cuius gratiam patrantur.....	34
PROP. Miracula certo existentia vim habent probandi veram esse doctrinam in cuius gratiam patrantur.....	ib.
ART. II. De prophetiis.....	43
PROP. I. Prophetia est possibilis.....	44
PROP. II. Prophetiarum existentia certo cognosci potest.....	ib.
PROP. III. Prophetiæ vim habent probandi veram esse doctrinam in cuius confirmationem eduntur.....	45

PARS SECUNDA.

De religione Judaica.....	48
CAP. I. De religione primæva.....	49